

Nr 8.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om rätt för skogsarbetare m. fl. att vid taxering till skatt för inkomst åtnjuta avdrag för vissa fördyrade levnadskostnader.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I:40 av herr *Einar Persson* m. fl. och II: 42 av herr *Ericsson* i Sörsjön m. fl. har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om proposition med förslag om sådan ändring av kommunalskattelagens bestämmelser rörande avdrag från intäkt, att skogsarbetare och med dem jämförliga arbetargrupper tillförsäkras skattefrihet för sådana fördyrade levnadskostnader varom i motionerna talas.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 40.

Enligt 33 § kommunalskattelagen må från intäkt av tjänst avdrag göras för samtliga utgifter, vilka äro att anse som kostnader för fullgörande av tjänsten, såvitt icke för samma kostnader anvisats särskilt anslag, som enligt 32 § 3 mom. nämnda lag ej skall upptagas såsom intäkt. I enlighet härmed får avdrag ske för bland annat kostnad för resor i tjänsten, där ej, vad angår statstjänst, särskild ersättning varit därför anvisad. Innebörden av sistnämnda bestämmelse har närmare utvecklats i punkterna 3 och 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen. Där stadgas, att skattskyldig, som i sin tjänst verkställt resor utom den vanliga verksamhetsorten, äger rätt till avdrag icke blott för kostnaden för själva resan utan jämväl för den ökning i levnadskostnaden, som han kan ha fått vidkännas på grund av vistelsen utom den vanliga verksamhetsorten. Därest åter skattskyldig bosatt sig på annan ort än där han har tjänst eller anställning eller antagit arbete på annan ort än där han är bosatt, har han visserligen rätt till avdrag för skälig kostnad för resor till och från arbetsplatsen men däremot i regel icke till avdrag för ökade levnadskostnader. Avdrag för ökade levnadskostnader medges dock för det fall, att anställningen avser endast en kortare tid eller skall bedrivas å flera olika platser eller det av annan anledning icke skäligen kan ifrågasättas, att den skattskyldige skall avflytta till den ort, där arbetet skall utföras.

Frågan om skogsarbetares och med dem jämställda arbetargrupperns rätt till avdrag för vissa fördyrade levnadskostnader har varit föremål för uppmärksamhet vid 1946 och 1948 års riksdagar.

I en vid 1946 års riksdag väckt motion, II: 27, framfördes yrkande om ändring av kommunalskattelagens bestämmelser om rätt för skogsarbetare m. fl. till avdrag för vissa fördyrade levnadskostnader. Samma års bevillningsutskott inhämtade under hand hos landskamrerarna i vissa län upplysning angående i vilken utsträckning taxeringsmyndigheterna medgäve avdrag för merkostnader beträffande skogsarbetare och andra arbetargrupper, som i likhet med skogsarbetare ofta vistades på arbetsplatser belägna på längre avstånd från hemmet. I ett av de i anledning därav inkomna yttrandena — av landskamreraren i Norrbottens län — uttalades bland annat, att storleken av avdraget för fördyrade levnadskostnader i princip måste vara beroende av omständigheterna i det enskilda fallet men att ur praktisk synpunkt ett bestämt avdragsbelopp per dag torde böra fastställas av vederbörande prövningsnämnd. Enhetliga principer härvidlag torde kunna åstadkommas genom att frågan diskuterades vid något landskamrerarmöte.

I sitt över motionen avgivna betänkande nr 25 anförde utskottet bland annat följande.

Av till utskottet inkomna yttranden över motionen från landskamrerarna i vissa län framgår, att anstalter vidtagits för att uppnå likformighet vid avdragsrättens tillämpning inom vederbörande län genom angivande i prövningsnämndens anvisningar bland annat av visst avdragsbelopp per dag vid bortovaro från hemmet till följd av skogsarbete och därmed jämförligt arbete. De avdragsnormer, som förordats av prövningsnämnderna, utvisa emellertid, att vissa ojämnheter de olika länen emellan föreligga.

Enligt utskottets uppfattning är det önskvärt, att de föreliggande ojämnheterna i fråga om avdragsrätten elimineras i den utsträckning detta kan ske. Gällande bestämmelser inrymma otvivelaktigt möjlighet för taxeringsmyndigheterna att medgiva skäliga avdrag beträffande i motionen berörda skattskyldiga. Då dessa ojämnheter genom den förevarande motionen och detta betänkande ånyo blivit påtalade, antager utskottet, att, på sätt landskamreraren i Norrbottens län ifrågasatt, frågan om användande av mera enhetliga normer i detta hänseende kommer att ägnas uppmärksamhet vid ett landskamrerarmöte. Därvid förutsätter utskottet, att vid fastställande av mera enhetliga avdragsnormer erforderligt utrymme lämnas för beaktande av föreliggande lokala förhållanden.

1946 års riksdag lämnade i enlighet med utskottets hemställan förenämnda motion utan åtgärd.

Vid 1948 års riksdag framfördes i de likalydande motionerna I: 64 och II: 102 enahanda yrkande som i den nyssnämnda, vid 1946 års riksdag väckta motionen. I sitt betänkande nr 20 framhöll 1948 års bevillningsutskott, att skäliga avdragsbelopp i ifrågavarande hänseende givetvis borde medgivas vid taxering, samt anförde vidare bland annat följande:

Att ojämnheter förekomma vid tillämpningen av gällande bestämmelser i fråga om förevarande avdragsrätt är otillfredsställande. Utskottet finner fördenskull beklagligt, att frågan ännu icke varit föremål för behandling

vid landskamrerarmöte. Detta beror dock — enligt vad utskottet under hand erfarit — därpå att de senaste landskamrerarmötena varit belastade med andra arbetsuppgifter av komplicerad art. Emellertid har för utskottet upplysts, att detta spörsmål kommer att tagas under övervägande vid nästkommande landskamrerarmöte.

I enlighet med utskottets hemställan lämnades motionerna av 1948 års riksdag utan åtgärd.

Enligt vad utskottet inhämtat ha i anvisningarna till ledning för innevarande års taxering i vissa nordliga län följande normer förordats för beräkning av avdrag för skogsarbetares och med dem jämställda arbetares fördyrade levnadskostnader för dag i de fall arbetsplatsen varit så belägen att övernattning ej kunnat ske i hemmet.

Län	Skattskyldig med eget hushåll i hemorten Kr.	Skattskyldig utan eget hushåll i hemorten Kr.
Kopparbergs län	2,50	1,25
Gävleborgs län	3,00	1,50
Västernorrlands län	2,50	1,25
Jämtlands län	2,60	1,30
Västerbottens län	3,25	1,30
Norrbottnens län	3,25	1,30

I de förevarande *motionerna* har till stöd för det däri framställda yrkandet anförts bl. a. följande. Skogsarbetarna menade sig ha rätt till skäligt avdrag för fördyrade levnadskostnader likaväl som en statens skogstjänsteman, vilken åtnjöte beskattningsfria traktamenten, som i de flesta fall uppginge till 5—6 gånger så höga belopp som det avdrag en skogsarbetare f. n. erhöle för fördyrade levnadskostnader. Under fjolårets riksdag höjdes också statstjänstemännens traktamenten med 2 kronor, vilket avsetts att vara en kompensation för den inträffade levnadskostnadsfördyringen. Någon motsvarande förhöjning av skogsarbetarnas avdrag för fördyrade levnadskostnader hade, så vitt vore bekant, ej medgivits av taxeringsmyndigheterna. För närvarande hade en skogsarbetare rätt att i sin deklARATION göra ett avdrag med 1 krona per dag, om han icke hade s. k. eget hushåll, samt 2 kronor per dag, om han hade eget hushåll, för fördyrade levnadskostnader och om arbetet vore förlagt på annan ort än den vanliga bostadsorten. Det vore enligt motionärernas mening uppenbart, att detta vore ett alltför ringa belopp för att kompensera den levnadskostnadsfördyring, som bleve följden av att skogsarbetarna många gånger hade sitt arbete långt från bostadsorten. Denna fråga hade två gånger varit föremål för riksdagens behandling. När frågan behandlades i riksdagen år 1946, anförde bevillningsutskottet bl. a.: »Enligt utskottets uppfattning är det önskvärt, att föreliggande ojämnheter i fråga om avdragsrätten elimineras i den utsträckning detta kan ske». Det vore dithän motionärerna syftade med mo-

tionerna. Det borde inte vara någon omöjlighet att åstadkomma ett avdrag för fördyrade levnadskostnader för skogsarbetarna och jämförliga grupper, vilket bättre än nu korresponderade med t. ex. statstjänstemännens beskattningsfria traktamenten.

Utskottet. I de föreliggande motionerna har yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om förslag till sådan ändring i kommunalskattelagen, att skogsarbetare och med dem jämställda arbetargrupper tillförsäkrades rätt till avdrag för vissa fördyrade levnadskostnader.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har det i motionerna berörda spörsmålet tidigare varit föremål för riksdagens uppmärksamhet. Sålunda avtog 1946 års riksdag på hemställan av samma års bevillningsutskott ett motionsvis framfört yrkande av enahanda innebörd som i de nu förevarande motionerna. Utskottet framhöll därvid, att gällande bestämmelser otvivelaktigt inrymde möjlighet för taxeringsmyndigheterna att medgiva skogsarbetare och med dem jämställda arbetare skäliga avdrag för ökade levnadskostnader samt att dessa arbetare även borde tillgodoföras skäliga avdrag i sådant hänseende. Vidare antog utskottet, att frågan om användande av mera enhetliga normer vid tillämpningen i ifrågavarande avseende komme att ägnas uppmärksamhet vid ett kommande landskamerarmöte. Utskottet förutsatte därvid, att vid fastställande av sådana normer erforderligt utrymme skulle lämnas för beaktande av föreliggande lokala förhållanden.

Genom motioner vid 1948 års riksdag blev frågan åter föremål för riksdagens bedömning. Samma års bevillningsutskott uttalade bland annat, att skäliga avdrag i berörda hänseende givetvis borde medgivas vid taxering. Riksdagen godkände bevillningsutskottets betänkande och lämnade i enlighet med utskottets hemställan motionerna utan åtgärd.

Utskottet vill i anledning av vad som anförts i de nu förevarande motionerna först framhålla, att motionärernas önskemål icke kunna tillgodoses genom ändrad lagstiftning, då spörsmålet om skogsarbetares avdrag för fördyrade levnadskostnader vid arbete å annan ort än hemorten är en ren tillämpningsfråga. Såsom understrukits vid frågans tidigare behandling böra skäliga och enhetliga normer fastställas till ledning för taxering i ifrågavarande avseende, därvid erforderligt utrymme bör lämnas för beaktande av olikartade lokala förhållanden. För att uppnå likformighet vid tillämpningen bruka i de anvisningar, som prövningsnämnderna årligen utfärda till ledning för taxering, angivas bland annat visst avdragsbelopp för dag vid bortovaro från hemmet till följd av skogsarbete och därmed jämförligt arbete. Rörande vad som i detta hänseende förordas i anvisningar för innevarande års taxering i vissa nordliga län får utskottet hänvisa till den ovan gjorda sammanställningen. Riksskattenämnden, som har till uppgift att verka för jämnhet och rättvisa i taxering, åligger numera att granska av landskamrerarna upprättade förslag till sådana anvisningar. Enligt vad utskottet inhämtat har riksskattenämnden för avsikt att efter hand låta verk-

ställa utredningar, som skola möjliggöra en mera ingående bedömning av de i dylika anvisningar angivna grunderna för beräkning av vissa värden och avdrag. Utskottet förutsätter, att även normer för nu ifrågavarande avdrag komma att granskas efter sådan utredning. Riksskattenämndens verksamhet kan sålunda förväntas medföra säkrare underlag för fastställandet av dessa uppskattningsnormer ävensom större enhetlighet vid tillämpningen i de delar av landet, där likartade förhållanden förefinnas. Med hänsyn härtill anser sig utskottet ej böra förorda skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 40 av herr Einar Persson m. fl. och II: 42 av herr Ericsson i Sörsjön m. fl. om rätt för skogsarbetare m. fl. att vid taxering till skatt för inkomst åtnjuta avdrag för vissa fördyrade levnadskostnader icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 februari 1952.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Franzon, Gustaf Elofsson, Velandier, Falk, Ramberg, Niklasson, Damström, Spetz och Magnusson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Jons-son i Skedsbygd, Sundström, Hagberg i Malmö, Olofsson, Gunnarsson, Kärrlander, Wiklund i Öjebyn och Anderson i Sundsvall.